

Regelrådets uttalelse

Om: Forslag til regler for lånebasert folkefinansiering

Ansvarlig: Finansdepartementet

Regelrådets konklusjon: **Utredningen har svakheter**

Finansdepartementet

Deres ref.:	Vår ref.:	Dato:	Vår saksbehandler:
16/3834	19/00087	25.6.2019	Marte Grønvold

Uttalelse fra Regelrådet

Om: Forslag til regler for lånebasert folkefinansiering

Konklusjon: Utredningen har svakheter

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Finansdepartementet har sendt på høring et forslag fra Finanstilsynet til lov- og forskriftsbestemmelser om lånebasert folkefinansiering.

Problemet man vil løse er beskrevet og den faglige bakgrunnen er velkjent. Utredningen gir imidlertid ingen beskrivelse av omfanget av problemet i det norske markedet for lånebasert folkefinansiering. Det er positivt at Finanstilsynet presenterer en oversikt over gjeldende rett og reguleringen i andre land. Det er ikke utredet alternative reguleringsmodeller, som for eksempel en egen konsesjonstype for folkefinansiering. Regelrådet kan heller ikke se at det er vurdert alternative utforminger av enkeltforslag, for eksempel alternative beløpsgrenser for kravet om innhenting av informasjon om långiver. Hva lånebasert folkefinansiering er og markedet for dette er kortfattet gjort rede for. Tilsynet gir en kvantitativ og overordnet beskrivelse av virkningene for berørte parter. Ingen virkninger er tallfestet. Regelrådet mener tallfesting hadde vært relevant for enkelte bestemmelser, for eksempel kostnader for ansvarsforsikring. Videre kunne tilsynet vurdert i hvor stor grad forslaget vil begrense fremveksten av lånebasert folkefinansiering, og konsekvensene av dette for små bedrifter og oppstartsbedrifter.

Ut i fra en samlet vurdering mener Regelrådet at utredningen har svakheter, jf. utredningsinstruksen pkt. 2-1 og 2-2. På grunn av manglende utredning av alternativer, samt usikkerhet om kostnadene ved forslaget, kan ikke Regelrådet konkludere med at forslaget er utformet slik at målene nås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen
Sandra Riise
leder av Regelrådet

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

REGELRÅDET,
Kartverksveien 21, 3511 Hønefoss
ORG.NR.: 916195613
TELEFON: 32 11 84 00
E-POST: post@regelradet.no
www.regelradet.no

1. Om forslaget som er sendt på høring

Finansdepartementet har sendt på høring et forslag fra Finanstilsynet til lov- og forskriftsbestemmelser om lånebasert folkefinansiering av næringsvirksomhet¹. Forslaget innebærer en rekke krav til låneformidlingsforetak som tilrettelegger for lånebasert folkefinansiering:

- Forbud mot at låneformidlingsforetakene skal ha anledning til formidle lån der flere långivere har andeler i samme lån.
- Forbud mot at låneformidlingsforetakene skal bistå ved overdragelse av kredittposisjon.
- Krav til kartlegging av kunnskap og erfaring hos långiverne.
- Krav til informasjon.
- Krav til organisering.
- Krav til eiere, styret og ledelsen.
- Krav til virksomheten.
- Krav til ansvarsforsikring.
- Krav til uavhengighet.
- Bestemmelser om bruk av agenter.
- Krav til revisor.

2. Regelrådets prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter, som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker man gir uttalelser i. På denne bakgrunn prioriterer Regelrådet å uttale seg om et utvalg av saker.

Lånebasert folkefinansiering kan være en viktig finansieringskilde for små bedrifter og bedrifter i oppstartsfasen. Det er viktig at folkefinansiering reguleres på en måte som bidrar til en seriøs bransje, og at flere få tilgang til denne finansieringskilden, samtidig som hensynet til investorene ivaretas på en god måte. Lånebasert folkefinansiering vokser frem som en del av den teknologiske utviklingen i finansbransjen. Regelrådet er interessert i hvordan man bør regulere nye forretningsmodeller som vokser frem som en konsekvens av den teknologiske utviklingen. Regelrådet erkjenner at det ikke er noe lett sak å lage gode reguleringer i en verden som stadig forandrer seg, men mener dette er noe de som jobber med regelverksutforming bør ha på agendaen.

3. Regelrådets vurdering av utredningen av konsekvenser for næringslivet

Det følger av Regelrådets vedtekter § 2 første ledd at Regelrådet skal ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Rådet kan vurdere hvorvidt nytt eller endret regelverk er utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

Som grunnlag for vurderingen nedenfor har Regelrådet særlig tatt utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksen kapittel 2. Det vil si pkt. 2-1 Minimumskravene til utredning og pkt. 2-2 Omfang og grundighet.

3.1. Kostnadsvirkninger og nyttevirkninger for næringslivet

Finanstilsynet har drøftet virkninger for berørt næringslivet på en kvalitativ og overordnet måte. Virkningene er ikke forsøkt tallfestet. Finanstilsynet kunne vurdert i hvor stor grad forslaget vil

¹ Finanstilsynet har også foreslått forbud mot formidling av lån mellom forbrukere. Finansdepartementet skriver imidlertid i høringsbrevet at de ikke ber om høringsinstansenes merknader til denne delen av forslaget.

begrense fremveksten av lånebasert folkefinansiering, og konsekvensene av dette for små bedrifter og oppstartsbedrifter med begrenset tilgang på andre finansieringsmuligheter.

3.2. Konkurranssevirkninger for næringslivet

Regelrådet kan ikke se at konkurranssevirkninger er drøftet. I utgangspunktet vil de nye reglene Finanstilsynet foreslår gjelde likt for alle som vil drive plattformer for lånebasert folkefinansiering. Det kan stilles spørsmål til om de nye kravene er såpass omfattende at de utgjør en fordel for større, etablerte plattformer.

3.3. Forenkling for næringslivet

Etter det Regelrådet kan se innebærer ikke forslaget forenklinger for næringslivet.

3.4. Digitalisering

Etter det Regelrådet kan se inneholder ikke forslaget nye rapporteringskrav annet enn at låneformidlingsforetakene skal sende Finanstilsynet gyldig forsikringsbevis årlig. Vi regner med Finanstilsynet legger opp til at innsendingen kan skje enkelt og elektronisk.

3.5. Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

Vi kan ikke se at hensynet til små virksomheter er særlig vurdert. Finanstilsynet skriver under avsnitt 5.4.3 i høringsnotatet: «Som nevnt innledningsvis, kan folkefinansiering særlig være av betydning for oppstartsbedrifter og tidligfase selskaper, med svak balanse og negativ kontantstrøm som ofte heller ikke har eiendeler som kan stilles som pant for lånet. Slike bedrifter vil som regel ikke ha tilgang til lånefinansiering hos bankene, og er for små til at de er interessante for venturekapitalmiljøet».

Regelrådet finner imidlertid ingen drøfting av dette innledningsvis. Lånebasert folkefinansiering kan være en særlig viktig finansieringskilde for små bedrifter og oppstartsbedrifter. Finanstilsynet burde vurdert forslagens virkningene på tilgangen til finansiering for små virksomheter.

3.6. Alternative tiltak

Det er positivt at Finanstilsynet presenterer en oversikt over gjeldende rett og reguleringen i andre land. Etter det Regelrådet ser er det ikke utredet alternative reguleringsmodeller, som for eksempel en egen konsesjonstype for folkefinansiering. Regelrådet kan heller ikke se at det er vurdert alternative utforminger av enkeltforslag, for eksempel alternative beløpsgrenser for kravet om innhenting av informasjon om långiver. Det oppgis at Finland har en nedre grense på kundeinvestering på 2 000 euro for når det skal innhentes opplysninger om kunden (det er ikke oppgitt om denne informasjonsinnhentingen er mer eller mindre omfattende enn det som foreslås for Norge). Dette er en del høyere enn hva som foreslås i høringsnotatet (10 000 kroner). Finanstilsynet kunne vurdert om en mindre omfattende regulering kunne bidratt til å nå målet.

3.7. Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Forutsetninger for en vellykket gjennomføring er delvis adressert. Finanstilsynet foreslår at forskriften inneholder en hjemmel for tilsynet til å gi eksisterende låneformidlingsforetak en overgangsperiode for å tilpasse seg kravene i forskriften. Det er ikke spesifisert en ikrafttredelsesdato i utkastet til forskrift. En klarere spesifisering av ikrafttredelse og overgangsperiode kunne vært fordelaktig for næringen.

4. Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

På grunn av manglende utredning av alternativer, samt usikkerhet om kostnadene ved forslaget, kan ikke Regelrådet, på bakgrunn av informasjonen i høringsnotatet, konkludere med at forslaget er utformet slik at målene nås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.